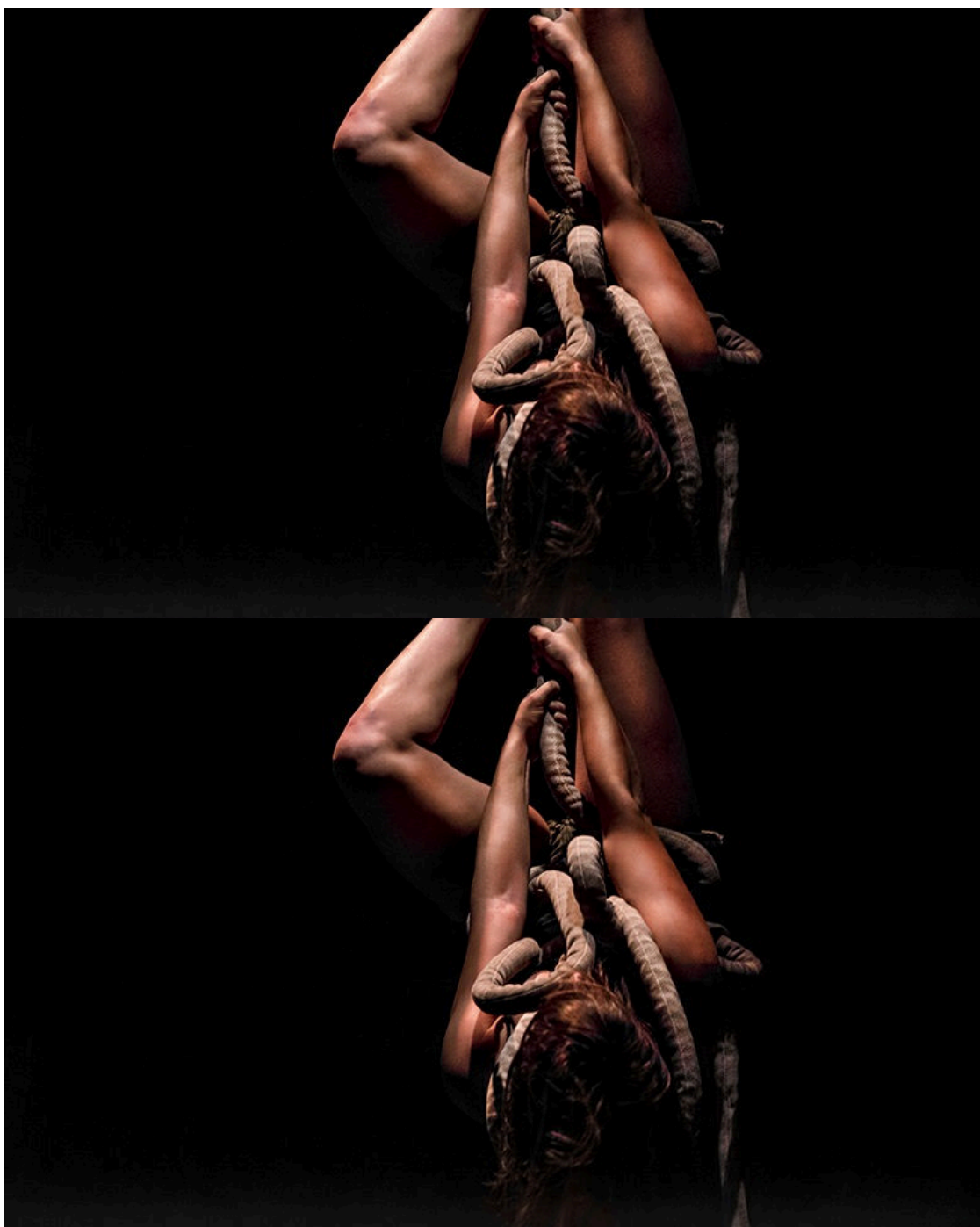

El gran garbuix del circ

Coincidint amb la Fira Trapezi de Reus i el cicle Circ d'Ara Mateix del Mercat de les Flors, reflexionem sobre dues maneres de concebre les velles arts circenses. Diuen que els extrems es toquen. Però de vegades, quan dos pols oposats entren en contacte, hi ha un curtcircuit i es pot produir un incendi, que és precisament el que ha passat els últims mesos entre el circ contemporani i el tradicional.

Per Marcel Barrera · [original](#)

[A fons](#)

El gran garbuix del circ

Per [Marcel Barrera](#) a 13 maig, 2022 [0 comentaris](#) Som Noise presentaran 'Breach' al cicle Circ d'Ara Mateix del Mercat de les Flors.

Som Noise presentaran 'Breach' al cicle Circ d'Ara Mateix del Mercat de les Flors.

Coincidint amb la Fira Trapezi de Reus i el cicle Circ dAra Mateix del Mercat de les Flors, reflexionem sobre dues maneres de concebre les velles arts circenses.

Diuen que els extrems es toquen. Però de vegades, quan dos pols oposats entren en contacte, hi ha un curtcircuit i es pot produir un incendi, que és precisament el que ha passat els últims mesos entre el circ contemporani i el tradicional. Dues maneres d'entendre l'art, dues estètiques oposades, dues ideologies ben diferents però que comparteixen, paradoxalment, molts espais comuns, tot i tenir orígens també diferents. Són dos pols oposats però els uneix un nom: el circ.

Al llarg d'aquesta primavera hi ha dues cites importants al calendari. La primera és **Trapezi** (Reus), la fira de circ que des de fa 26 anys és un aparador de circ contemporani. Si la programació dels seus inicis era fonamentalment internacional, el motor de la programació dels últims anys és l'impuls del circ català com a mercat estratègic. El Mercat de les Flors, per la seva banda, ofereix també una nova entrega del **Circ dAra Mateix**, un cicle nascut durant l'etapa de **Francesc Casadesús**, actual director del Festival Grec, per posar en valor uns treballs d'autor i originals. **Marc Olivé**, director de programació, l'ha definit molt encertadament com a *Circografia*.

Fang, de Quim Girón, al Circ dAra Mateix 2018 © Voltar i voltar

Circ dAra Mateix és una de les poques programacions de circ que es poden veure al llarg de l'any a la cartellera de Barcelona. El programa dona oportunitats a molts joves que busquen en el circ nous llenguatges entre el cos i els objectes. El circ entès com una amalgama de diferents arts és l'espai que molts joves artistes han trobat per desenvolupar la seva llibertat creativa.

Tot és circ?

Però aquesta obertura del circ és qüestionada per alguns factòtums del circ català. Hi ha professionals que posen en dubte que algunes propostes siguin realment circ, ja que es bandeja l'acrobàcia molts joves la veuen dura i avorrida i creuen que responen a propostes elitistes que no tenen en compte el públic.

A més, segons aquests mateixos sectors, a nivell dramàtic el circ encara porta bolquers i moltes propostes semblen més exercicis de classe que propostes professionals. Molts artistes que no saben on encabir les seves propostes, asseguren, ho acaben atribuïnt al circ contemporani, com si aquesta etiqueta, encara molt poc definida i poc clara per al públic, ho pogués aguantar tot.

No està definit què és el circ contemporani, tot i que els últims anys han entrat en els grans equipaments companyies com **eia** o **Baró dEvel**

Tots coneixem l'imaginari del circ tradicional pallassos, trapezis voladors, animals salvatges, però no està definit què és el circ contemporani, tot i que els últims anys han entrat en els grans equipaments **eia** o **Baró dEvel**, dues companyies que tenen un públic i venen entrades.

A tocar, de Baró dEvel. © Alfred Mauve

Està acceptat que el nou circ és l'expressió que va arribar amb la democràcia i va permetre que el circ també es democratitzés i arribés més enllà de les grans nissagues que monopolitzaven l'art. Ara, superada aquesta etapa, el circ contemporani es veu com un triple joc de ruptura. Ruptura perquè ha de ser una veu artística original, ruptura amb la tradició i ruptura inclús amb les fronteres de l'art contemporani, assegura un referent del circ a Catalunya.

Contemporani versus tradicional

I si dins el contemporani ja hi ha diferents visions sobre allò que entenem com a circ, quan obrim el focus i entra en joc el que entenem com a circ clàssic, imagineu-vos el sidral. Fa uns

mesos, el Ministeri de Cultura INAEM va atorgar a **Manolo Alcántara** el Premio Nacional de Circo. Aquest reconeixement va fer explotar d'indignació el sector del circ més tradicional, molt castigat per les normatives que prohibeixen els animals i ara, a més, exclòs i menystingut d'un reconeixement que històricament havia estat per a artistes de circ tradicional.

Rudo de Manolo Alcántara

La polèmica va servir per denunciar la composició d'un jurat el perfil del qual responia més al discurs dominant a favor del circ contemporani del ministeri que no pas a criteris d'interdependència i pluralitat. En el fons, la mentalitat de molts responsables polítics és que el circ tradicional no és cultura i ha de quedar-ne al marge.

Si el circ contemporani i el tradicional volen sobreviure, no tindran més remei que entendre's i intercanviar idees, fet que resultarà beneficiós per a tothom

El circ tradicional, molt endogàmic i gelós del seu espai, sha caracteritzat per un estancament que alguns han arribat a qualificar descleròtic. La recent polèmica també va evidenciar el desconeixement del circ tradicional cap al contemporani i la bretxa que hi ha entre les dues maneres de fer circ, una bretxa que ja va es va posar al descobert en un extens informe de la Unió Europea publicat l'any 2020 i titulat *The situation of circus in the EU members states*.

En aquest informe, els autors reconeixien aquesta bretxa com una realitat, però alhora deixaven escrites unes conclusions contundents: Si el circ contemporani i el tradicional volen sobreviure, no tindran més remei que entendre's i intercanviar idees, fet que resultarà beneficiós per a tothom.

I aquest inici de tensió sembla que ja ha començat, almenys a Catalunya, amb l'entrada de **William Giribaldi (Circ Històric Raluy)** a la vicepresidència de l'Associació de Professionals de Circ de Catalunya (APCC). Caldrà veure com evoluciona la relació i com és rebut el seu missatge més clàssic, però no hi ha dubte que mourà els fonaments d'una associació fins ara molt ancorada cap al foment del circ contemporani. Els dos mons, més a prop.

Carpa del Circ Raluy

Reconversió i maduresa

Paral·lelament, i a nivell artístic, molts altres circs ja es plantegen evolucionar a poc a poc cap a un llenguatge més teatral i contemporani però sense renunciar mai als lluentons ni a la leugància. I en aquestes estètiques tan diferents hi ha el moll de los. Mentre que per a alguns professionals consultats els dos mons saniran trobant, per a altres tenen objectius i ideologies tan diferents que això no passarà. El tradicional vol mostrar els artistes guapos i perfilats, aquest circ es mantindrà ferm perquè això és el que els dona menjar i la credibilitat. Aquests dos mons no sajuntaran, al contrari, assegura un dels experts consultats.

Però el contemporani està avançant el tradicional per la dreta. Ara, fins i tot el format de carpa comença a ser reivindicat per artistes contemporanis, com demostra el **projecte Nilak**, una de les mesures estrella del Pla impulsat pel circ finançat per la Generalitat de Catalunya.

Però tot i el bon moment del circ contemporani, les dades i l'informe de la UE refermen que, malgrat tot, el circ tradicional continua sent més popular que el contemporani, que necessita una política de cerca de nous públics. El problema, per a uns, no és lesnobisme que poden transmetre algunes peces contemporànies; en el fons, aquesta imatge elitista respon a la falta després que té el circ per connectar-se amb la societat. A més, el circ també es troba amb la resistència dels teatres a presentar espectacles de circ contemporani. Hi ha més por dels programadors de presentar circ que poques ganes de la gent de veure propostes noves i diferents, assegura el responsable d'un teatre.

Però a banda d'una poca formació dels programadors, el circ també ha de lluitar amb una manca de disseny de polítiques públiques el Pla impulsat es considera totalment insuficient i ara es demana un nou pla de llarga miradai un sistema d'arts escèniques que està pensat des de i per a les empreses. Un sistema que, a més, és la llei de la jungla: per ser programat has

dentrar amb dinamita.

La reconversió obligada del circ tradicional pel veto als animals i una major maduresa del circ contemporani, que ha arribat a Catalunya amb molt retard, poden fer acostar aquests mons. Fins i tot, una de les persones més defensores del circ contemporani diu que es podria veure un número de monocicle de la **família Raluy** al Mercat de les Flors. Casa de la Dansa. I tant! Només depèn del context en què es presenti. És un dels avantatges daquest garbuix que el circ té muntat. Està tot per fer.